

כג. בעניין הוצאה למקומות פטור

מאד: איך נכללת גזירה זו שמא יעמוד בהא דלא יטול מבעה"ב ויתן לעני, הרי שם נעשתה הוצאה גמורה מריה"י לר"ה אלא שנעשתה באופן מותר: דרך מקומות פטור, וחוששין שמא יבוא בפעם אחרת להקל ולהוציאו להדייא בלי מקומות פטור, משא"כ כאן הרי לא הוציאו לרשות אחרת אלא למקומות פטור, והיאך שיויציא למקומות פטור לא יעבור על אייסור הוצאה. ובמהמשך דבריו כתוב הט"ז: "וותנו נ"ל ראייה ברורה לאסור בזהadam נתיר מריה"י למ"פ דרך ר"ה מטעם דמהלך לאו כעומד ה"ג נתיר מריה"י לר"ה"י דרך ר"ה דאין כאן עמידה בר"ה ועקריה והנחה הוה מריה"י לר"ה", ובסימן שם"ח בטור מבואר שאסור. אלא פשוט דaffected לאו כעומד הינו לעניין חיוב אבל לעניין היתר ודאי אסור". מה שמשמעו משלוינו של הט"ז שטעם האיסור הוא משום דמדרבען מהלך כעומד צ"ב. מקור הדין אסור להעביר מריה"י לר"ה"י דרך ר"ה" הוא בעירובין צ"ט ע"ב שם שניינו: "ברור בר"ה וחוליתו גבוה י' טפחים חלון שעיל גביו מלאין הימנו בשבת". הגמ' מעמידה את המשנה במופלג מן הכלותל ואי אין חוליא בגובה עשרה קא מטלטל מריה"י לר"ה"י דרך ר"ה". הסוגיה שם לאו לעניין מהלך מייר. לכן נראה שכונת הט"ז היא שטעם האיסור להעביר דרך רשות הרבם הוא שמא יעמוד, וכן כתוב במאמר מרדכי כאן¹.

¹ ועוד מצינו איסור העברה מריה"י לר"ה"י דרך ר"ה"ר בשבת ד' ע"א בהיתה ידו מלאה והוציאה לחוץ שאסור להחזירה לחצר אחרת, הרי שאסור להוציאו מריה"י לר"ה"י דרך ר"ה"ר גם ללא דין מהלך לעמוד. וכן בעירובין לג"ע ע"א לגבי נתן

א. דרך רשות הרבים

הטור בסימן שם"ו כתוב וז"ל "אבל בדבר שהוא מקום פטור מותר להוציאו ולהזכיר ממנו לריה"י ולר"ה ומهم לתוכו ובלבך שלא יוציא מרשות היחיד למקומות פטור ויעבירנו דרך מקום פטור לרשות הרבים או איפכא". וכתוב בית יוסף דלפי נוסחת הטור שבידו הנוסח הוא כך: "ובלבך שלא יוציא מריה"י למקומות פטור דרך ר"ה". לפי גרסת הבית יוסף יש כאן דין חדש: שלא להוציא מרשות היחיד למקומות פטור כשהוא הולך עם החפץ דרך רשות הרבים. ומוטסף היב"י שם דלפי"ז צ"ל שאעפ"י שפסק בסמוך דמהלך לאו כעומד דמי וא"כ כיוון שלא עמד לפוש בר"ה הוא מוציאו מריה"י למקומות פטור לשורי, מ"מ כיוון adam עמד בר"ה חייב גורין שמא יעמוד עכ"ל.

היב"ח שם כתוב דנוסחה זו מוטעת והגרסה הנכונה היא כפי שמצוה היב"י כתוב בספר ישן: "ובלבך שלא יוציא מריה"י למקומות פטור ויעבירנו דרך מקום פטור לר"ה או איפכא", וזה הגרסה שנדרפסה לפניינו. ועל מה שכתוב היב"י דגזרין שמא יעמוד לפוש כתוב הב"ח דהא ודאי ליתא שלא נזכרה גזירה זו לא בתלמוד ולא בפסק הaganotim. והט"ז (ס"ק ב') כתוב על היב"ח שדבריו תמהווים מאד, ודואדי גזירה זו נכללה במ"ש בגמרא (שבת דף ו ע"א) ובלבך שלא יטול מבעה"ה וננות לעני וכפי שפירש רשי"י בד"ה "ובלבך": "דמזולז באיסורי שבת לגרים הוצאה מריה"י לר"ה גזירה דלמאأتي לאקווי ולאפוקי להדייא מריה"י לר"ה". וכתוב הט"ז שכאן שייכת גזירה זו. דברי הט"ז במא שתמה על היב"ח תמהווין

חילוק זה אלא שכתב ו"ל ולומר במשנה איתעביד מלאכה מבנייהו מلن הא עכ"ל ובעה"ק לרש"א, (בית נתיבות שער ג' ה') מפורש דהטעם שלשניהם פטור אבל אסור משום "שער ידי שנייהם נגמרה המלאכה זה עקר וזה הניה".

ולענ"ד אדרבא על דבריו של הפמ"ג יש לשאול מנ"ל לא לחלק ולומר שבמשנתנו יש איסור מדרבנן משום שאיתעביד מלאכה מבנייהו, הדנה בהא דאיתא שם (דף ג ע"א): "פטורי דעתו בהו לידי חיוב חטא קא חשיב דלא אתו בהו לידי חיוב חטא לא קא חשיב", מצאנו לרבותנו הראשונים ארבעה פירושים: א. פירוש רש"י דעקרות שהן תחלה מלאכה קא חשיב דאייכא למזור דלמא גמיר לה. ב. פרשי' בשם רבותיו, פשיטות יד לפנים בין מלאה בין ריקנית היא תחלה מעשה. ג. פ"י ריב"א בתוס' בפישית יד מלאה קא חשיב. ד. פ"י הר"ן ועוד ראשונים דהנחות קא חשיב. לרשי' דעקרות קא חשיב, תרתי עקרות דפטורה הינו פשט העני ידו מלאה לפנים הא חרדא, או שנtan לתוכה בע"ה והוא של עני היה ריקנית הינו תרתי. ועיי"ש בתוספות דמסים דעקריה بلا הוצאה אינה אלא טלטול בעלמא ואין בה דרא דחייב חטא כלל. ועל כורחן צריין לומר בדעת רש"י דהואיל ואיתעביד מלאכה מבנייהו אין זה טלטול אלא עקירה ע"פ שלא עקר מריה". ועכ"ה האיסור לאו מדין חזי מלאכה, דעקרת החפץ לא עקירה מושות לרשות אין בה איסור כמו שאין איסור בעקירה מריה". מקום פטור כشمוקם הפטור הוא סמוך וצמוד לרה". וכן מה שפרשו רבותיו של רש"י דפישית יד בין מלאה בין ריקנית קא חשיב, הקשה ע"ז הרמב"ן הרי הוא פטור ומותר

כוונתו של הט"ז היא להוכיח דיש איסור דרבנן בהעברה דרך רשות אחרת גם ללא הנחה אותה רשות, שאם נאמר שגם לאutor מדרבנן יש צורך בהנחה ברשות אחרת ובאופן שהנחה על ידי אחר כמשנה בריש מכלתין, א"כ אנו צריכים להתייר בכל העברה מרוחה" לרה"י דרך ר"ה. ועל כורחן דלגביה איסור דרבנן סגי بما שעבירה לרשות אחרת עכ"פ שלא הייתה שם הנחה. וכעין זה דין הפרי מגדים (meshbatot zahav siman sh'mi) אם יש אסור בעקירה ללא הנחה מדין חצי שעור עכ"פ מדרבנן. והמקור הוא מן המשנה: "פשט העני את ידו לפנים ונטל בעה"ב מתוכה או שננן לתוכה והוציא שניהם פטורין", והיינו פטור אבל אסור, ומוכח שיש איסור בעקירה ללא הנחה. והנה הב"י והט"ז שלא מזכירין את המשנה עכ"ס של דשאני התם דאיתעביד מלאכה מבניינו וכleshon רש"י שם ד"ה ושתיים, זול": ושתיים מדבריהם כשהמלאה נעשית על ידי שנים זה עקר וזה מניח לכתחילה אסור ואם עשה פטור כדיiph בגמי' שנים שעשאהו פטורין עכ"ל. הפרי מגדים בעצמו מעיר על אפשרות

עירובו על אילן הנוטה, שואלת הגם: "זהו אי בעי מיתתי לה דרך עליו" ומתורצת "כשרבים מכתפים עליו". וכותב רש"י ד"ה כשרבים: "וכי מייתתי לה לעלה מעשרה דרך אויריה של נתניה עובר באוויר ר"ה וקיימת לנו במושיט מרשות היחיד לרשות היחיד דרך אויר וה"ר אפילו לעלה מי' חייב דתנן בפרק הזורק היו שתיהן בדיוטא אחת הזורק פטור המושיט חייב שכן הייתה עבדות הלוים". ולהט' חייב אף במעברי זה נגד זה וילפין לה ממשא בני קהה. אמנם הרשב"א והריטב"א חולקים ולדעתם האיסור הוא רק מדרבנן. וזה כת"ז שיש איסור דרבנן במעביר מרשות היחיד לרשות היחיד דרך רשות הרבים.

בהכנות יד אם לא עשה דבר אחר. ועל כורחך ציריך לומר דהואיל ואתעביד מלאכה מביניהו גם הפשיטות יד אסורה. ונראה להוכיח דינו של הבית יוסף מהא דמברואר בדף ג' לגבי היהודים מלאה פירות והוציאה לחוץ דעתם שם אבוי מי קנסיה רבנן לאחדורה לגביו או לא. רשי' שם מפרש מי קנסוה הוואיל והתחיל בה באיסור, הרי שיש איסור בעקירה בלבד אע"ג שלא אתעביד מלאכה. אפשר דעתם האיסור להוציא יהודים מלאה פירות הוא דלמא יניח כמו שכותב הב"י שאסור להוציא מורה"י למקום פטור דרך יהודים דלמא יעמוד. אבל אפשר לומר דאבי מיררי כגון שפט יהוד ע"מ לחתת לעמוד בחוץ, דפסחות דברי אבי על המנתניתן קאי, ובאופן כזה הוואיל ודעתו היהתה למלאכה שלימה גם עקירה אסור דלמא יגמר בלבד משא"כ בעניינו דין דעתו למלאכה שלימה דהוציא ע"מ להניח במקום פטור וכל החשש רק משום שהוא יעדין להוציא משם. אלא שלפי זה נצטרך לומר גם בדברי הבריתא שנאמרו סתם היהתה יהוד מלאה פירות והוציאה לחוץ אסור ג"כ מיררי בהוציאה ע"מ לחתת לעמוד בחוץ וזה זוחק.

ועיין במאמר מרדכי דפסחיטה ליה דאסור בדברי הב"י, ועל הב"ח כתב דחלילה חיללה לומר כן וישתקע הדבר ולא יאמר. ומקורו מה אמרין בערובין דף צ"ט ע"ב (שהובאה לעיל) בור ברה"ר במופלגת מן הכלול ארבעה וטעה דאייא חוליא עשרה הא ליכא חוליא עשרה קא מטלטל מורה"י לרה"י דרך ר"ה. והתאם ע"כ הטעם משום שהוא יניח וכ"כ הב"י בס"י שנ"ד. וטעם זה הוא כעין הטעם השני שבט"ז הנ"ל.

אולם יש להביא ראייה לב"ח עפ"י גרסת האור

שם (הלכות שבת פרק טו הלכה יא) בתוספתא (פ"ו עדרובין הלכה טו): "באар שלפני החלון מששל וומלא הימנו בשבת ובלבד שלא יהיה בא בינו לכוטל ארבעה טפחים כדי שייהלך אדם. אם יש בפי הבאר ד' על ד' טפחים בין כך ובין כך מששל וומלא הימנו בשבת". וכתוב באור שמח שבתוספתא נפלת טעות סופר וצריך לומר דהך באר מיררי שהוא עמוק עשרה והוא רה"י ואם הוא מופלג ד' טפחים מכוטל הרוי מעביר מורה"י לרה"י דרך יהוד, אבל בסמוך שלו. ואם אין בפי הבאר ד' טפחים דהבאר הוי מקום פטור שי רמי לאמת מקום פטור דרך יהוד רה"י לורה"י. אבל אין זו ראייה מפורשת לב"ח, משום דלמא שאני אגדו בידו כמובואר בעבודת הקדש (סוף סימן ח). אבל מכל מקום ניתן להוכיח על פי האור שהמח דין לדמות מעביר מורה"י לרה"י דרך רה"ר למעביר מקום פטור לרה"י דרך רה"ה, אלא שעצם תקונו של האור שמה בתוספתא יש לעין בה טובא ואcum"ל.²

לענ"ז עדין יש לפפק ולומר לדעת הב"ח שאין להוכיח מסווגת בור ברשות הרבנים שחalon שעיל גיבו ללא חוליה עשרה אסור למלא, וע"כ הטעם כמ"ש שם יניח, בסוף סוף אתעבידא עקירה והנחה והיתה גם

2 ואולי אפשר לומר שכאשר העקירה הייתה ממוקם פטור אפשר להתחייב רק אם יניח ברה"ר ושוב יעקור ווניח ברה"י. אך כאשר העקירה הייתה מורה"י והוא עבור דרך יהוד, דהיינו שכן שהוא יניח את החפץ כדי שהוא יתחייב על הוצאתה. הילכך גם אם נקבל את גרסת האור שמה וגם אם לא נחلك מצד אגודה בידו עדין אפשר לומר שהגוזרה שהוא יניח נאמר רק כאשר אפשר להתחייב בהנחה בלבד. אך אם כדי להתחייב צריך להניח ושוב לעקור מורה"ר ולהניח ברה"י, אין מקום לגוזר.

אפילו דרך רשותות של דבריהם כגון כרמלית או חצר שאינה מעורבת אפילו בלי הנחה ביןתיים וכמו שאסרו מריה"י להו"י דרך כרמלית".³ ביסודו האיסור אנו מוצאים כמה דעתות וכי שברנו: א. לפי הפרי מגדים איסור זה כלל המשנה ביציאות השבת שתים שהן ארבעה. הארבעה כוללים שני איסורי דרבנן באופן שעשה רק חצי מלאכה, ולדעת הפרי מגדים אין הבדל בין אתבעיד מלאכה מביניהם בין לא אתבעיד. ב. לפי ראייה הראשונה של הט"ז, איסור זה נכלל במאה שאסרו חז"ל לעומד במקום פטור ליטול הבעל הבית וליתן לעוני דנראה כمزולע באסורי שבת. ג. לפי ראייה השנייה של הט"ז והמאמר מרדכי, איסור זה נכלל בכלל מה שאסרו חז"ל להעביר מרשות היחיד לרשות היחיד דרך רשות הרכבים מחשש שם נינה. טעם זה הוא אשר תואם את לשונו של הב"י במאה שכותב דגזרין שם עמוד לפרש.

ב. דרך כרמלית

דין מוציא מרשות היחיד למקומות פטור דרך רשות הרכבים למעלה מעשרה יהיה תלוי בטעמי איסור הוצאה דרך רשות הרכבים כפי שנבהיר לעיל בעניין מוציא מרשות היחיד למקומות פטור דרך רשות הרכבים. לפי הפרי מגדים איסור זה נכלל בכלל פטורי דמתניתין דיציאות השבת, لكن אם מוציא למעלה מעשרה אין איסור לדעת רשי"י ותוספות בסוגית היהת ידו מלאה פירות והוציאה לחוץ (שבת ד' ג' ע"ב). וכן כתוב רשי"י ד"ה למעלה מי: "הלכך לא קנסוה דלאו אסורה עבד"⁴, ובתוספות שם (ד"ה כאן למעלה מי) כתבו: "ויאת למעלה מי" לכתחילה נמי מותר להוציאה דהוי מקום פטור

4 אבל עיין פרי מגדים סימן שם"ח במשbezות זהב סק"א שדייק בראש"י שלכתחילה אסור.

העברית רשות, אלא שגם העקירה וגם ההנחה היו ברשותה היחיד. משא"כ מקום פטור דין לו ארבעה על ארבעה לא רק שלא נעשתה הנחה מהחייבת אלא שלא נעשתה הנחה כל עיקר הדנה על מקום פטור שהוא פחות מרובה על ארבעה לא נחשבת הנחה כלל. אלא שדבר זה תלו依 בעicker גדר מלאכת הוצאה אם תלויה בעקירה והנחה או בהעברית רשות ואcum"ל. ועיין עוד ברשב"א (דף ג ע"ב ד"ה כאן) ולהלן לגביל למלعلا מי נביאו בע"ה.³

ואם כן, אף על פי שהבית יוסף כתב את האיסור להעביר מרשות היחיד למקום פטור דרך רשות הרכבים רק בספרו בית יוסף ולא בשולחן ערוך, מכל מקום להלכה נתקבלו דבריו וכן פסק המשנה ברורה (סימן שמ"ק ח') שאסור להוציא מרשות היחיד למקום פטור דרך רשות הרכבים אף אם יזהר שלא לעמוד ברשות הרכבים וכן פסק בשו"ע הרב (סימן שמ"ו סעיף ד'): "ולד"ה אסור להוציא מריה"י למקום פטור

3 ובתוספת שבת הקשה על הב"י שכותב דהאיסור בהוצאה מריה"י דרך רשות לרמי'פ משום שם עמוד דס"ו ס' אין כאן חיוב כיון שלא היה עקרתו הראושונה לשם כך זה קייל המפנה חפציו מזויות לזרות ונפלך עליהם להוציאם פטור. ועיין בפמ"ג דמסתפק אולוי אין זה דומה למפנה חפציו מזויות לזרות דעקייה ראשונה לא הייתה עכ"פ מרשה". וע' בתוצאות חיים סי' ט' אות י"א בדבר זה מחלוקת אמראים. ומתוך דיקן וודוקן לשונות הראושונים בסוגין נראה דגם הם חולוקים בדבר והדברים עתיקים ואcum"ל. ומה שרואי לציין שלפ"ז כל דינו של הב"י שני במחוליקת מצד העקירה הראושונה וע"ע בפמ"ג הנ"ל. אלא שם נאמר שאין כאן עקרות חיוב צ"ע מודיע יש איסור במשנה בעירובין בدلיכא חוליא עשרה, הרי גם שם העקירה לא הייתה על דעת להניח ברה"ר.

عروובין (דף צט ע"ב) לגבי בור ברה"ר שלדעתו המאמר מרדכי זהו מקור הגזירה שמא יעמוד שבבדרי היב", ומפורש שם דאם חולית הבור מעלה מעשרה אין לאסור מדין מטלטל מרשות היחיד לרשות היחיד דורך רשות הרבים, ואך על פי שטעם האסור שם דלמא נפל וכמבואר בט"ז (סימן שנ"ד ס'ק ב'). וכן משמע מרשי"י ותוספות הניל (שבת דף ג ע"ב) דלמעלה מעשרה לא גزو. ובאמת לדעת הרשב"א דס"ל דיש איסור גם לעלה מעשרה צריך עיון למה במים התירו גם אם יש לבור חוליה עשרה? וצריך לומר לדעתו דברבו לא אסור משום שמא יפול דאי זה שכיח וגם דלמא שדי לה לא שייך בDALI מים והאיסור שם משום שעשה חצי מלאכה דהינו עקירה ואע"ג שלא העביר מלאכת הוצאה. אלא שלפי הטעם שהביא הרשב"א בשם רבכו דדומה למוציא משאיו לעלה מעשרה, צריך לבור מדו"ע בבור התירו לעלה מעשרה, וצריך לומר דשאנו התם DAGDVO בידך ועיין ברטיב"א בסוגיה בערובין ואכמ"ל.

בכל אופן, לפי המאמר מרדכי גזירה שמא יעמוד שבבדרי היב"י הוא גזירה שמא יניח, צריך לומר שבמלי מים מן הבור לעלה מעשרה לא גזו. וזה לדעת רשי"י ותוספות המתירים לכתתילה להוציא ידו לעלה מעשרה, משא"כ לרשב"א האSOR, צריך לומר גם לעלה מעלה מעשרה גزو. אמן לפיו הט"ז בטעם השני משמע דLAGBI אסור דרבנן מהלך לעמוד דמי וזה טעם האסור במעבר רשות היחיד לרשות היב"י דורך רשות הרבים. ופרשנו את דבריו כמאמר מרדכי, שכוננו שמא יעמוד לפוש, ואם כן אין הבדל בין מוציא לעלה מעשרה טפחים ובין מוציא למקומות פטור דרך לעלה מעשרה טפחים.

ויל' דקמ"ל דאפי' הוצאה מהתילה דרך מטה מי מותר להזירה לעלה מי ולא קנסין לה". אולם הרשב"א חולק שם על תוספות וסביר דגם לעלה מעשרה אסור להוציא לכתתילה דחיישין דלמא שדי להו. ועוד כתוב שם דאסרו דלמא ATI לאפוקי למטה מעשרה, ולאו גזירה לגזירה היא די לא קיימת הא. וכותב הרשב"א בשם רבכו דכתתילה אסור משום דדמייא למוציא לעלה מעשרה אסור כדאמרין בפרק הזורק: "אי' אלעאי המוציא משוי לעלה מי' טפחים חייב". (ובבואר הלכה סימן שם"ח ד"ה בთוך עשרה הביא את מחולקת התוספות והרשב"א). לפי הט"ז דאסרו הוצאה למקום פטור דורך רה"ר נכלל בהא דאיתא שם: "ובלבך שלא יטול מבעל הבית ויתן לעני". אם כן האיסור אינו משום חSSH שם יעמוד או יזרוק אלא משום דנראה דמזולז באיסורי שבת דמו"יא מרשות היחיד לרשות הרבים, וכך באה להוצאה למקום פטור דורך לעלה מעשרה ברשות הרבים אינו נראה כמזולז באיסורי שבת כיון דאינו מעביר דורך רשות הרבים אלא דרך מקום פטור.

לפי טעמו של המאמר מרדכי גזירה זו נכללה בהא דאסרו חז"ל להעביר מרשות היחיד לרשות היחיד גזירה שמא יניח או שמא יעמוד, לכואורה אין הבדל בין למטה מעשרה או למטה מעשרה, שהרי אם יעמוד יהיה חייב גם אם יחזיק את החפץ לעלה מעשרה, דקי"ל דעתנית גופו כעמידת חפץ דמי כמבואר ברשב"א (דף ה ע"א ד"ה הא דאמרין אלא טرسקל). אולם אף על פי שמצד הסברא אין מקום לחلك בין למטה מעשרה ובין למטה מעשרה, לכואורה נראה דгазירה לא היתה אלא למטה מעשרה, והדברים מפורשים בגמרא

הרי שארף לפי טעם הט"ז שהחחשש שם יעמוד, מותר כשמעביר למעלת מעשורה. لكن יש להקל להוציא מרשות היחיד למקומות פטור למעלת מעשורה. ולענין מוציא מרשות היחיד למקומות פטור דרך כרמלית: לכוארה מאחר וגם במוציא מרשות היחיד למקומות פטור דרך רשות הרבים אינו אסור אלא מדרובנן, גזירה שמא יעמוד כפי שהتابארא, אם כן במוציא דרך כרמלית הוא גזירה לנזירה, ובמקרה שבת (יא ע"ב) וכן בעירובין (דף צט ע"א) לגבי המשנה "לא יעמוד אדם ברשות היחיד וישתה ברשות הרבים", דבכרמלית לא גזירין גזירה לנזירה ומותר לעמוד ברשות היחיד ולשתות בכרמלית הרבה שם. א"כ פשוטא דין לאסור להוציא דרך כרמלית. אולם כבר כתוב המגן אברהם (סימן שמח ס"ק ד') שלאו כלל הוא והרבה פעמים מצינו בגמ' גזירה לנזירה⁶.

והנה בש"ע הרב (סימן שמ"ו סעיף ד') כתב שלדברי הכל אל אסור להוציא מרשות היחיד למקומות פטור דרך כרמלית, אולם לא מצאתי לו חבר בעניין זה, ולע"ד ובים חולקים עלייו. ובראש וראשונה דין זה תלויה בחלוקתם אם זה עוקר וזה מניח בכרמלית אסור או לא. בשולחן ערוך (סימן שז סעיף י"ד) כתב המחבר שטוב להיזהר שלא לגעת באגרות שהובאה בשבלו מהווים בתחום בט"ז (ס"ק י"ב) דהמנג שהעכו"ם המביאו מניחה ע"ג קרקע תחילת, והמהר"ם

אם כן שאלה זו תלואה בחלוקת רש"י ותוספות עם הרשב"א, והדבר תלוי בטעמי האחرونנים לאיסור להוציא למקומות פטור דרך רשות הרבים. לטעם ראשון של הט"ז שנראה כمزולז באיסור שבת, האיסור הוא רק למטה מעשורה. אבל לפי טעם שני של הט"ז, שהאיסור הוא מטעם שמדרben מhalb כעומד, אין הבדל בין למטה מעשורה ובין למעלת מעשורה, אסור מדרובנן⁵.

כן היה נראה לכוארה, אלא שבשו"ע הרב (סימן שמ"ז סעיף ו') כתב שאם עוקר מרשות היחיד ומניה על יד חברו ברשות הרבים כשהיא למעלת מעשורה שהיא מקום פטור, אסור לעשות כן מדברי סופרים אלא אם כן חברו מוליך החפץ דרך למעלת מעשורה ומניה במקומות פטור הגבוה מעשורה. אבל אם מניה במקומות פטור למטה מעשורה, הרי נעשה על ידי שניהם תלטול מרשות היחיד למקומות פטור דרך אויר רשות הרבים. והוסיף בש"ע הרב: "ואפשר שיש בזה גם אין איסור של דבריהם כמו במטלטל מרשות היחיד לרשות היחיד דרך אויר רשות הרבים כמו שייתבאר". ולגביו מעביר מרשות היחיד לרשות היחיד דרך רשות הרבים כתוב בש"ע הרב (סעיף ט') שאסור מדברי סופרים שמא יעמוד לפוש ברשות הרבים. ואם כן הבנתשו"ע הרב לא כPhi שנאמר לעיל, שהרי לדעתו בש"ע הרב גם אם האיסור שמא יעמוד לפוש, אסור להוציא למקומות פטור למטה מעשורה, והתир להוציא למקומות פטור למעלת מעשורה,

⁶ עיין עוד בר"ן סוף פרק המצניע (דף לה ע"ב בדפי הרוי") לגבי מלאה שאין צריכה לגופה הכרמלית, ובבואר הלכה סימן שמ"ט סעיף ה' בד"ה ואפיקו הכרמלית, לגבי פחותות מדו"מ אמות הכרמלית.

⁵ ומכל מקום לזרוק מרה"י דרך אויר ולה"ר למעלת מעשורה כששניהם שווים בגובה מותר, מבואר בש"ע סימן שנ"ג סעיף א' לגבי שני בתים בשני צידי רשות הרבים, אם ערבו מותר לזרוק מזה זהה.

ברישיות דרבנן אסרו להחליף (עיין סימן שמוטס"א). ולטעם השני שבט"ז והמאמר מרדכי דאסור זה נכלל באסור העברה מרשות היחיד לושות היחיד דרך רשות הרבים, נראה לדעתה האוסרים בזה עוקר וזה מניח בכרמלית אין הבדל בין זה עוקר וזה מניח בכרמלית ובין מעביר מרשות היחיד לרשות היחיד דרך כרמלית⁹.

לסייעו: בהוצאה מרשות היחיד דרך כרמלית למקום פטור, תלוי בחלוקת הפסיקים אם אסרו בכרמלית זה עוקר וזה מניח או לפי טעם ראשון שבט"ז הדבר תלוי במליקת אם אסרו להחליף ברישיות דרבנן. ובשעת הדחק כמו בסדרה בצדב ודאי שמותר להוציא מרשות היחיד דרך כרמלית למקום פטור, ואם אפשר להוציאו למקום פטור לעמלה מעשרה טפחים מה טוב. אבל גם למטה מעשרה אין להחמיר אם אין אפשרות להוציא לעמלה מעשרה. ובודאי אפשר לצרף את שיטת הב"ח שמתיר אפילו דרך רך ר"ה ואינו דעת היחיד בזה כי גם השכה^g כתוב שהגרסה הנכונה בטור היא כפי שמצויה הב"י בספר ישן ומסיק ולפי הדין מותר לכתילה להוציאו מרשות היחיד ולעboro ברגלו דרך רשות הרבים ולהניחה במקום פטור עכ"ל וגם באליה זוטא נקט כדעת הב"ח על כן

9. עיין באור הלכה (סימן שנג ד"ה בכל גוני), לגבי הולכה פתוחה פתחות מד' אמות בכרמלית, אם גוזו גזירה לנוייה בכרמלית. ועיין שו"ע הרב (סימן שח"מ סעיף ח') שאסור לזרוק ולהעביר מרשות היחיד לרשות הרבים דרכ' כרמלית. ועיין עוד שם (סימן שנג סעיף א') לגבי בור ברשות הרבים סמוך לרשות היחיד וכרמלית ביניהם, ומשמע דמתיר למלא מן הבור אם הבור בכרמלית ודבריו צ"ע דמאי שנה מהא דשם"ז סעיף ח'.

מיןץ נתן טעם לדבר, כדי שלא יעשה היישר אל הנחה ויגמור את הוצאה מרשות לרשות שהגוי עשה בה עקירה והישראל הנחה. וכותב על זה הט"ז: "ואין זה נ"ל דבריה דאוריתא אמרנן ריש שבת אסור מדרבן ע"פ שאין עושה אלא עקירה לחוד או הנחה לחוד או אבל בכרמלית אין אישור בזה", וכן כתוב הט"ז (סימן שכחה ס"ק א') ומטעם דה"ל גזירה לגזירה, וכך מותר לתת לגויי אכילה ושתייה אף שיוצאת עם זה לכרמלית. אולם המגן אברהם (סימן שכחה ס"ק ב' וס"ק ו') כתוב שלא תחת מזוננות ביד עכו"ם דהוי עקירה⁷. ועיין באור היטב (סימן רס"ו ס"ק ו') שambilא דחולקים בזה בעל עבורת הגרשוני דמתיר בכרמלית זה עוקר וזה מניח, וכך מותר לעני העומד בחוץ בכרמלית ובבעל הבית פושט ידו לחוץ ויטול העני ממנו, ויד אהרון חולק עליו ואסור וכותב שדבר קשה להתייר שהרי מצינו בכמה דברים שאסור גזירה לגזירה. וכן הביא הבאור היטב בסימן שח"ט ס"ק ה' בשם אבן העוזר⁸. והנה לדעת המתירים בכרמלית זה עוקר וזה מניח אף על גב דאתעביד מלאכה מבניינו והוא שמותר להוציא מרשות היחיד למקום פטור דרך כרמלית, כיוון שההנחה היתה במקום פטור, הרי כאן עקירה בלבד הנחה. אולם גם לדעת האוסרים יש מקום לעיין, לפי הטעמים של הט"ז והמאמר מרדכי באיסור הוצאה מרשות היחיד למקום פטור דרך רשות הרבים. לטעם ראשון שבט"ז אישור זה כלל בהא דלא יטול מבעל הבית ויתן לעני, אם כן בכרמלית האיסור תלוי בחלוקת הפסיקים אם

7. עיין גם במגן אברהם סימן שח"ק כ'

8. ועיין עוד במשנה ברורה סימן שח' שער הציון ס"ק ס"ו ובבאור הלכה סימן שכחה סוף ד"ה לפני.

בכרמלית וכיון דלית ביה ד' הוי שם כרמלית עליו א"כ מצינו חומר בכרמלית מרשות הרביםداول ברשות הרבים כי הא גוננא מקום פטור הוא ובטל ומותר לרשota הרבים ורשota היחיד ואנן אמרנן בשעתין דהאי תופסת עד י' מקולי רשות הרבים הוא הלך לא מיתוקמא אלא באירוא.

מבואר שדעת רשי' שגם בכרמלית מקום שאין בו ארבעה על ארבעה הוא מקום פטור גם למטה מעשרה, כיון שלא מצינו חומר בכרמלית יותר מרשות הרבים, ואם ברשות הרבים הוא מקום פטור הרי גם בכרמלית הוא מקום פטור. והר"ן כתוב על זה: "ואחרים כתבו דאפיליו בדבר המסומים אייכא לאוקמא וכגון שאינו רחב ד' וקאי בכרמלית דהוי כרמלית דנהי دائ כי הא גוננא ברה"ר מקום פטור הוא, בכרמלית מצא מין את מינו וניעור כדאמרנן בפרק קמא עירובין (דף ט ע"א)". לרשי' לא קשה מהא עירובין דשם הנדרון הוא באסקופת מבוי הפתוח לכרמלית ושווה לה ולכן אומרים מצא מין את מינו וניעור, והכא שאני דיש גובה שלשה ולכן לא אומרים למצא מין את מינו וניעור.

ההולכים בעקבות רשי' הם הראבי"ה (סימן רא), המאירי (שבת דף ז ע"א) ובבעל ספר ההשלמה (הביא את לשונו ר"ש לנגה, המהדיר של המאירי שם) ומפרשנים את הסוגיה כרשי' דעל כרחך באירוא מירוי ולא בדבר מסוימים וכן דעת חכמי התוספות המובאים במאיiri: "וחכמי התוספות טורחים לפرشה במקומות מסוימים ואין צורך בכך". ומדתוrahim לפרש במקומות מסוימים ומהאיiri איןנו חולק עליהם אלא בסבירותה ליה דין צורך בכך, ממשען דבעיקר הדין סבירא להו דגם בכרמלית

בזהאה למקום פטור דרך דרך כרמלית ודאי שאפשר להקל¹⁰

ג. מקום פטור בכרמלית

דעת רשי' דבין ברשות הרבים ובין בכרמלית מקום שאין בו ארבעה על ארבעה טפחים והוא למעלה משלשה טפחים דינו מקום פטור. איתא בגמרא (שבת דף ז ע"א) כי אתה רב דימי אמר רבבי יוחנן אין כרמלית פחותה מארבעה ואמר רב שש תופסת עד עשרה", ומפרשת הגמרא: "מאי ותופסת עד י' דעת י' הוא דהויא כרמלית למעלה מי' טפחים לא הויל כרמלית". וכותב רשי' (דף דע' י' הויל כרמלית):

אויר של בקעה או של ים או של קרperf יתר על בית סattiים תופס את שמו עד י' אבל למעלה מי' אין שם כרמלית על אוירו בדבר שאינו מסויים כגון פני לבינה או פni כותל או קלט מן האויר למעלה מי' מותר להוציאו לכתהילה ממש לרה"י ולורה"ר דין שם כרמלית עליו כי היכא Daoiro למעלה מי' ברה"ר לאו ובה"ר הוא כדתנן לקמן למעלה מי' כזורק באוויר, גבי כרמלית נמי לאו כרמלית הוא ובדבר מסוימים כגון ראש עמוד וגב לבינה ליכא לאוקמיה دائอาทיה ביה ארבע פשיטה דלמעלה מעשרה לא הויל כרמלית דהא אפיליו עמוד ברשות הרבים רשות היחיד הוא ואי דלית ביה ארבע ולמטה מעשרה מי הוי כרמלית הא קאמאר אין כרמלית פחותה מרבע ואי בדקאי

10 וראה חזון איש (עירובין סימן ק"ג ס"ק יט) שהתייר ליזור מצוה להעביר מרשות היחיד לרשות היחיד דרך כרמלית מטעם דהוי שכות דשבות לצורך מצוה, על פי ביאור הלכה סוף סימן שם"ט, ולדבריו ודאי שיש להקל בנדרון.

שם מקום פטור הוא מקום שאין בו ארבעה על ארבעה:

וכל זה דוקא בעומד ברשות הרבים אבל בכרכמלית אמרין מצא מין את מינו וניעור ודיינו ככרמלית (ר"ן פ' כיצד משתתפין והగחות מודרכי פרק ט"ז' משבת) (טור ובית יוסף בשם הרמב"ם) ויש חולקים ואומרים דאיין חילוק בין ר'יה לככרמלית (רש"י והמגיד פי"ד בשם רש"ב"א).

וכן בסימן שם"ו כתב הרמ"א: מאחר שככל רשותיהם שלנו הם ככרמלית אמרין מצא מין את מינו וניעור כמו שנתבאר בסימן שם"ה.

מתוך כך צדדו האחוריונים להורות דאיין מקום פטור בככרמלית וכן פסק הגרא"ז בשולחנו (סימן שם"ה סעיף כ"ז). אלא שבבאוור הלכה (בסוף סימן שם) כתוב דהוואיל וכבסימן שני"ה מזכיר הרמ"א שוב את שתי השיטות נראת דלא פסיקא ליה דבר זה ומוסיף שם בבאור הלכה: "ולבד זה מצאתי עוד ראשונים דקיממי בשיטת רש"י והרשב"א והוא במאירי וברבנו ירוחם בהדריא דאך בככרמלית יש מקום פטור ועכ' במקום הדחק אפשר דיש להקל". ומאחר שנתרברר דיש עוד ראשונים דקיממי בשיטה זו והם הרשב"א, הראבי"ה, ספר ההשלמה, בעלי התוספות שבספר ההשלמה, המאירי והרא"א מלוניל והמ"מ וגם דעת הרמב"ם בזה שנואה במחלוקת, ודאי אפשר להקל. ועיין בגרא"א בחידושים הלכות על מסכת שבת (דף ז') שכותב גם בעל המאור בעירובין סובר כרש"י.

ד

כתב הרמב"ם (הלכות שבת פרק י"ד הלכה ר'): "בור שבכרמלית הרי הוא ככרמלית בסמו"ן.

יש מקום פטור. ונראה דכוונת המאירי לבעל התוספות המובא בהשלמה דמפרש את הגمراה כגן שיש עמוד גבוח עשרה ורחב ארבעה מופליג מן החלון ארבעה והנדון הוא, אם מותר להעביר מן החלון לראש העמוד. אם אין הכרמלית לעלה מעשרה אם כן הוא מעביר מרשות היחיד לרשות היחיד דרך מקום פטור, אי נמי כגן שנענץ קנה ובראשו טرسקל עי"ש, כלל אופן נראה דעתה בעל התוספות כשיטת רש"י. וכן דעת התוספות להלן (דף קא ד"ה הנני) וכן דעת הרשב"א המובא במגיד משנה (פרק יד הלכה ו') כפי שציינו הרמ"א (סימן שם"ה סעיף י"ט). ובuczם שיטת הרשב"א מפורשת בעבודת הקודש (בית נתיבות שער ג' אות א'): "אייזהו מקום פטור כל מקום שבכרמלית או ברה"ר או ברשות גבוח מן הרשות שעומד בתוכו שלשה ומשלשה ומעלה אם אין ברחבו ארבעה הרי זה מקום פטור". וכן נראה דעת הר"א מלוניל בארכחות חיים (הלכות שבת אות רנ"ב), וכן דעת המגיד משנה הנ"ל ע"ש. אשר לשיטת האחים שבר"ן ובריטב"א דאיין מקום פטור בככרמלית לא מצאנו לה סיוע מפורש אלא בהגחות מיימוניות (פרק ט"ז הלכה י"ג אות ד), אלא שהרב"י (בסימן שם"ה) כתוב אכן נראה גם דעת הרמב"ם (הלכות שבת פרק י"ד הלכה ו') שכותב שבור בככרמלית הרי הוא ככרמלית אפילו עמוק מהה אמה אם אין בו ארבעה וכן כתוב בכסף משנה והסכים עמו הרמ"א (בהגה סימן שם"ה סעיף י"ח) שכותב בפירוש:

בור העומד בככרמלית אפילו עמוק מהה אמה הוי הכרמלית אלא אם כן הוא רחוב ד' על ד' דאיין מקום פטור בככרמלית כמו שנתבאר בסמו"ן.
וכן כתב הרמ"א, על דברי המחבר (סעיף י"ט)

המגיד משנה את הלכה ז' שבת הביא הרמב"ם את דין מקום פטור בגבוה שלשה ודין חרץ שאין בו ארבעה ועומקו שלשה ועד התהום. וזה לשון המגיד משנה:

ודע שמקום פטור אינו אלא כשהוא ברה"ר או בכרכמלית אבל אם הוא תוך רה"י כיוון שרהי"י מקיים הרוי הוא כמו שהוא שואר ויה עולה עד לדקיע כמו שנתבאר. וכן חרץ שאין בו דעתך וכורע לדעת רבנו שכח בכרמלית אין דין זה אלא בחוץ שברה"ר בדוק ואיל אפשר לעשותו כרא"ר לחיב הזורק מהרהי"י לתוכו. אבל לדעת הרשב"א ז"ל הוא בין בכרכמלית בין ברה"ר אבל ברה"י דברי הכל אינו חוליק רשות וזה פשוט עכ"ל

הרוי שהבין בדעת הרמב"ם דס"ל דrok בור לא נחשב מקום פטור אבל מקום גבוה שלשה ומעלה ורחוב פחות ארבעה על ארבעה הוא מקום פטור, אלא שטעם ההבדל בין שני סוגי מקום פטור צריך עיון.

ועוד קשה דכל הטעם של מצא מין את מינו שהב"י העלה בדברי הרמב"ם אין לו מקום לעניינו לפי שיטת הרמב"ם בסוגיא בערובין. וכך שניתנו בעירובין (דף ט ע"א):

תני רבבי זכאי קמיה דר' יוחנן בין לחים וחתת הקורה נדון בכרכמלית אל פוק תני לברא. אמר אביי מסתברא מלתיה דר' יוחנן תחת הקורה (דקסביר חודו חיצון יורד וסתום, רשי") אבל בין לחין אסור ורבא אמר בין לחים נמי מותר. אמר רבא מנא אמינו לה דכי אתה רב דימי אמר ר' יוחנן מקום שאין בו דעתך מותר לבני רה"ר ולבני רה"י לכתף עליו ובלבך שלא יחליפו

אפי"י עמוק מה אמה.¹¹ וכותב על זה המגיד משנה:

אף זה צ"ע מאין לו לרבענו שלא יהא דין כמקום פטור כדין חרץ שאין בו ד' על ד' ועומקו מג' ועד התהום שנזכר לפניו שהוא מקום פטור וכי יהיה דין חמוץ ממשם היה ברה"ר, וזה הקושיא הקשה עליו הרשב"א ז"ל וצ"ע.

ובכسف משנה כתוב על זה: "ויל' נראה דיש להרץ שדעת רבנו בכרכמלית ליכא מקום פטור ממשום למצא מין את מינו ונעור וכמ"ש הר"ן בפרק בשם קצת מפרשים עכ"ל". דברי הכסף משנה שכח שטעם הרמב"ם בבור הוא ממשום למצא מין את מינו ונעור צריך עיון. הרי גם לשיטת הר"ן דין מקום פטור בכרכמלית למעלה מעשרה הוי מקום פטור ולמה בבור בכרכמלית גם למטה מעשרה הרוי זה כרכמלית הרוי בכל מקום אנו משווין בין למטה מעשרה בעומק, ובין למעלה מעשרה בגובה. ועוד,adam דעת הרמב"ם דין מקום פטור בכרכמלית, למה השמייע לנו דין זה ורק בבור, הוא היה צריך להשמיע חדש וזה להלן בהלכה ז' במקום שבו הרמב"ם מגדר את כל סוגים מקום פטור, ולומר שהדברים אמרוים רק ברשות הרבים ולא בכרכמלית. מדברי הרמב"ם שם משמע שגם בכרכמלית פחות ארבעה טפחים על ארבעה טפחים וגובהו שלשה טפחים ומעלה דיןנו מקום פטור, ורק לגבי בור אין דין מקום פטור בכרכמלית. וכך באמת הבין

¹¹ וע' בפירוש המשניות לרמב"ם בפרק הזורק, לפי נוסח הנדפס: "כבר באנו בתחילה פרק זה כי למעלה מעשרה ברשות הרבים מקום פטור ולמטה מעשרה בארץ", אלא שבוואצאת הרובكافח תיקון "ארץ", ולפי זה הרמב"ם לא מדבר על בור ברשות הרבים.

דנחשב כמקום פטור וכדמשמע מהא דקאמר לנו אמינה לה וכו' אם כן על רוחך בדילת בית ארבעה מירוי, אבל הר"ף לא חילק. ותירץ הרמב"ן דברא סבירא לה דחוודו החיצון של הלחי סותם והכל בכלל היתור המבויה והאי דאמר: רבא לנו אמינה לה ומיתתי הא דר' יוחנן דאמר: "מקום שאין בו דעתך מותר לבין רשות הרבים ולבני רשות היחיד לכתחפ עלייו ובלבך שלא יחליפו", זו קושחה של רבא על אבי, מודיע בין לחיים אסור אפילו אין בו ארבעה על ארבעה, והרי לפחות כשאין ארבעה על ארבעה יהיה מותר. אבל לרבא עצמו גם ביותר ארבעה על ארבעה מותר משום שחוודו החיצון של הלחי סותם.

אם כן, לדעת הר"ף רבא מבידל בין פתוח לכרכמלית ובין פתוח לרה"ר אפילו באית בית ארבעה על ארבעה טפחים, ועל כורח סבירא לה דהואיל וחוודו החיצון סותם נחשב בין הלחמים כרשות היחיד וככל המבויה. ואם כן צריך באור מדוע זה תולוי בשאלת מצא מין את מינו. וצריך לומר דהר"ף מפרש כפירוש המובה ברבנו יהונתן: "מצא מינו את המשותפים במבויה שהרי אין בו אלא אסורה דרבנן ודומה לו تكون הפתחה אליו שהרי יש לו גי מהיצות כמו שיש לכרכמלית חיישנן אי שירת לטלטולי בתוך הפתחה דלמא יטטלט לכרכמלית הסמוך לו".¹² לפי פירוש זה כל היסוד של מצא מין את מינו שייך רק בתוקן הפתחה שהוא בעצם כרכמלית אלא שהותר מודין קורה או לחוי ונחשב כאילו חוודו החיצון סותם ואם יקלו לכרכמלית זו

¹² וכן כתוב בחידושי הר"ם מקוזיס על מסכת שבת, הוצאה מכון ירושלים תש"ה עמוד 23 וכ"כ בקהלות יעקב ערוביין סימן ב'

(פרש"י): הויאל וליכא מקום חשוב לא רשות באנפי נפשיה הוא ובטיל להכא ולהכא והינו מקום פטור וכו' ובין לחיים נמי אפי' חשבת ליה מקום בפני עצמו בטל להכא ולהכא (ושרי) אמר אבי לנו אמינה לה דאמר רב חמא בר גורייא אמר רב תוק הפתח צרייך לחוי אחר להתיירו וכי תימא דעתך ביה ד' על ד' והאמר רב חנן בר רבא א"ר תוק הפתח ע"פ שאין בו ד' על ד' צרייך לחוי אחר להתיירו, ורבא הותם דפתחו לכרכמלית אבל לרה"ר מי שרי, יציבא בארכבע וגירוא בשמי שmai אין מצא מין את מינו וניעור כתוב רשי"

ובביאור מצא מין את מינו וניעור כתוב רשי' שם: "מצא: כרכמלית שבין לחיים שלא היה בו שיעור כרכמלית את מינו שחווזה לו. וניעור: נתחזק על ידי מינו וניעור משנתו שהיה בתחללה בטל אצל שאינו מינו". לפי רשי' היסוד של מצא מין את מינו אמרו ביחס למקום פחות ארבעה על ארבעה הסמוך לכרכמלית שיש בה שיעור. אולם לר"ף יש פירוש אחר בסוגיה, שהרי כתוב (דף ב ע"ב בדף הר"ף):

והכלתא מותר להשתמש תחת קורת המבויה ובין לחיים נמי מותר כרבא והני מיל' בדפתחו לרה"ר אבל פתוח לכרכמלית לא דאמר רב חנן בר אבא אמר רבא תוק הפתח צרייך לחוי אחר להתיירו בין דעתך בית ארבעה בין דלית בית ארבעה ואוקימנה בפתחה

לכרכמלית משום למצא מין את מינו וניעור. ובמלחמות שם העיר דהיה לו לר"ף לומר והני מיל' בפתחו לדשות הרבים וליתליה ארבעה מותר אבל איתך בית ארבעה ובין נמי פותח לכרכמלית בין איתך בית ארבעה ובין ליתליה ארבעה לא. וכוונתו של הרמב"ן לשאול על הר"ף,adam טעמו של רבא משום

מצטרף לשערו הגadol הסמוך לו. ויש להוסיפה, שהרמב"ם כתב את הטעם של מצא מין את מינו רק בפרק י"ז הלכה י"א, וקשה לומר שבספרק י"ד בהלכה של בור בכרמלית, הוא מסתמנך על מה שכותב להלן בפרק י"ז למצא מין את מינו וניעור. ולפי האמור, גם לפי הרמב"ן הרי"ף ורבנו יונתן יש פירוש אחר בהא למצא מין את מינו וניעור ואין יסוד איפוא לדינו של הכסף משנה (ועיין קהילות יעקב ערובין סימן ב').

בכל אופן דעת המגיד משנה היא, כפי שתבינו, דהרמב"ם אינו מבديل לגבי מקום פטור בין מקום פטור ברשות הרבנים או מקום פטור בכרמלית ורק בבור יש הבדל בין חרץ ברחה"ר לבור שבכרמלית. והנלו"ד בטעמו של הרמב"ם, דהנה המגיד משנה (פרק י"ד הלכה ז') כתב בטעמו של דבר דין מקום פטור ברשות היחיד אלא ברשות הרבנים וככרמלית, בדברשות היחיד, כיוון שרותה היחיד מקיףו הרי הוא כמו שהוא, שאoir רשות היחיד עולה עד לriskיע. ודבריו צריכים באור שהרי כמו שרותה היחיד מקיפה עד לriskיע כך רשות הרבנים וככרמלית מקיפים את המקומות עד גובה עשרה, ולמה ברשות הרבנים יש מקום פטור גם למטה מעשרה בתוך אויר רשות הרבנים? אלא שכונתו של המגיד משנה מבוארת להלן (פרק י"ד הלכה י"ח), שם כתב הרמב"ם: "געץ קנה ברחה"ר ובראשו טرسקל זורק ונוח על גביו פטור שאין רשות הרבנים אלא עד עשרה", והראב"ד השיגו, דאפיילו בפחות מעשרה פטור דין זה אלא ככרמלית כיוון דין ראוי לכתף עלייו. וכותב שם:

ואני אומר שלא נתכון רבינו לחלק בדיון בין אם הטرسקל תוך י' או למעלה שא"כ היה לו לכתוב געץ קנה גבוהה יותר מעשרה. אלא

יבואו להקל גם בכרמלית שלא התורה על ידי מחיצות, מה שאין כן במקום פטור הסמוך לככרמלית מהיכא תיתי לאסור מקום פטור אותו ככרמלית.

והנה, הרמב"ם כתב (פרק י"ד הלכה י"א) "מותר לטلطל במביי תחת הקורה או בין הלחיכים במאה דברים אמורים בשעה סמוך לרשות הרבנים אבל אם היה סמוך לכרמלית אסור לטلطל תחת הקורה או בין הלחיכים עד שיעשה לחוי אחר להתרן תוך הפתחה שהרי מצא את מינו ונעוור". משמע מדבריו דאפיילו ביש בו ארבעה מדלא חלק, וכן כתוב המגיד משנה, והטעם דמותר בפתחה לרשות הרבנים הוא כմבואר ברמב"ן דחויה החצין סתום. וכך מכך תחת הקורה על כורחן ציריך לומר דחויה החצין יורד וסתום, דבזה אין מחלוקת בין אבי ורבא כמباואר שם, אבל בפתחה לכרמלית אסור לרמב"ם מטעם מצא את מינו ונעוור. וכך על פי שמצו הדין תוך הפתחה נחשב כרשות היחיד על כורחן ציריך לומר דהרמב"ם מפרש בדבריו רבנו יונתן, ואם כן הרי זו גוזה שאמורה במביי עקב הדמיון ביןינו לבין ככרמלית של שלש מחיצות. ואם כן מנא ליה לרמב"ם, לפי הבנת הכסף משנה, דבכל מקום פחות ארבעה על ארבעה, גם בגובה שלשה, שייך הטעם של מצא מין את מינו ונעוור. בשלמא בשיטת הר"ן בשם אחרים כל הייסוד של מצא מין את מינו ונעוור אמרם ביחס שבין מקום פטור לכרמלית, בכל מקום שהוא פחות משיעור הנוצר, סמיכותו לכרמלית שיש בה שעור מחזקו ומעוררתו להצטוף אליה. מה שאין כן לדעת הרמב"ם, אף שייסוד זה של מצא מין את מינו אסור גם בלית ביה ארבעה, האיסור אינו משומש שהמקום הזה

שאיפלו בין העמודים נדון ככרמלית כיוון שלא מסתagi להו בהדייה.

מצאנו עוד דעת הסוברת שיש מקום פטור הכרמלית. עיין מודכי (שבת פרק הזוקן סימן שע"ז) שאותם בתה כסאותיהם בחפירה בקרע ושל שני שותפיין היה נראה אסור עד שיערכו, והיה ה"ר יעקב מקינון מתירן דיש למצוא להם היתר משום דצואה מקום פטור משום דמיפסע פסע ליה אבל הכא לא שייך למימר הכא והואיל דמקומם פטור הווי איפלו בשותפותו שרוי, וכך שמע מפי רבו הריב"א. ואם כן, רשי"י, רשב"א,תוספות,راب"ה, ספר ההשלמה, המאירי, הר"א מלונייל, המגיד משנה, הרוב יעקב מקינון, ובבעל המאור סוברים שיש מקום פטור הכרמלית. הוכחנו שכח הדין גם לדעת הרמב"ן במלחמות בדעת הריב"ף בערובין, ולדעת רבנו יהונתן שם, כיוון שלפי דבריהם לא מצינו מקור בסוגיא לחלק בין הכרמלית לר"ה לגבי מקום פטור. ובדעת הרמב"ם הוכחנו שהוא סובר הכרמלית שיש מקום פטור הכרמלית.

נתינת טעם כתוב למה אין דין קנה וה CACHE ברה"ר כראה"ר כמו שהוא ברה"י בהיותו שם.cn זכר לעלה ואמר שאין אויר רה"ר עולה עד לרוקיע אלא עד י' וכיוון שאין האיר תופס אלא עד י' בדין הוא שכל דבר גובה יותר מג' חלק בו רשות בין תוך י' בין לעלה מי' וכבר הזכיר רבנו דין זה בביבור הכרמלית ומקום פטור לנו".

ונראה דכוונתו לומר דשאני רשות היחיד מרשות הרבים הכרמלית, דברשות היחיד האoir רשות היחיד עלrokיע אין זה מהמת הקרע, שלא מצינו שאoir שמעל לקרע גיע עד לרוקיע מהמת הקרע. המחיצות הן שוגדורות את המקום עד לרוקיע, ולכנן אין מקום שבין המחיצות יכול לקבוע רשות עצמה. מה שאין כן ברשות הרבים שהיא מוגבלת עד לעשרה, מוכחה שעצם הרשות תופסת את מקומה עד עשרה מהמת הקרע של רשות הרבים, ולכנן מקום שגבוה שלשה טפחים נדון רשות עצמו. ולכנן ניתן להסביר מדוע בור הכרמלית שאין בו ארבעה על ארבעה אינו מקום פטור, כיון שהרשות מהמת דין האoir שברשות ניתן לחלקו מן הרשות על ידי שהוא שלשה ונחלה מן האoir שבתוכו. אבל בור הכרמלית, אין כרמלית מהמת האoir של ולכנן אין הבור חולק מקום לעצמו. ואם תאמר והרי ברשות הרבים חרץ שאין בו ארבעה על ארבעה ועומקו שלשה עד התהום הוא מקום פטור, כמובואר ברמב"ם (פרק י"ד הלכה ז')? יש לומר ששאני רשות הרבים כיון שהחרץ אינו מקום הליכת רבים לכן אינו יכול להיות רשות הרבים כפי שmobואר בסוגיה (דף ז ע"א)